

**รูปแบบของกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ
ในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ***
**Model of Effective Civil Society Group for Peacebuilding
in the Southernmost Border Provinces**

อิทธิชัย สีดำ, มะพาริ กะมุNING, ปพน บุชยมาลัย, และ สตาวิทย์ จันจุฬา
Itthichai Seedam, Maphari Kamuning, Papon Budsayamarn, and Satawit Janjula
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University
Corresponding Author, Email: biopoliticsboe@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาระดับของความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) เพื่อสร้างรูปแบบกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มประชาสังคม จำนวน 361 คน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับของความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก 3) องค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมโดยรวมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยรวม แต่เมื่อแยก

* ได้รับความเห็นชอบ: 30 พฤษภาคม 2567; แก้ไขบทความ: 8 สิงหาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 15 สิงหาคม 2567

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเป็นรายด้านจะมีองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานไม่ครบทุกองค์ประกอบ 3) รูปแบบของกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีรูปแบบ ดังนี้ กลุ่มประชาสังคมจะต้องมีองค์ประกอบครบทุกองค์ประกอบถ้าหากจะให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นทุกด้าน แต่หากบางกลุ่มประชาสังคมต้องการเน้นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ครบทุกด้านจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

คำสำคัญ: รูปแบบ; กลุ่มประชาสังคม; ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน; การสร้างสันติสุข; จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This research article has three objectives: 1) To study the level of civil society components effective and the efficiency level of peace-building operations in the southernmost border provinces. 2) To study the components of civil society groups that affect the efficiency of peace-building operations in the southernmost border provinces; and 3) To create a model of civil society groups that are effective in peace-building in the southernmost border provinces. The quantitative of conducting research, which is a quantitative research tool used to collect data, is a questionnaire with a sample group of 361 civil society members.

The results of the study demonstrated that 1) The level of civil society components effective was at a high level and the efficiency level of peace-building operations in the southernmost border provinces was at a high level 2) The composition of civil society groups, in general, affects the overall efficiency of peace-building operations in the southernmost border provinces. However, when separating the operations by aspect, the components of civil society groups does not affect all operations. 3) The model of effective civil society groups in peace-

building in the southernmost border provinces are as follows: civil society groups must have all the components if they are to be effective in all aspects of peace-building operations in the southernmost border provinces, if some civil society groups need to emphasize the efficiency of peace-building operations in the southern border provinces in not all aspects, there will be different models.

Keywords: model; civil society groups; operational efficiency; peace building; southern border province

1. บทนำ

สภาพปัญหาของจังหวัดชายแดนใต้ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน ด้วยเหตุผลของความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี (สุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร, ปุณวัฒน์ อุบล, และ นพปฎล วิเศษสุวรรณภูมิ, 2539) ซึ่งทวีความรุนแรงหลังจากการผนวกพื้นที่ดังกล่าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 เหตุการณ์ความรุนแรงในอดีต เช่น กรณีดุซงญอ กรณีครูเปาะสุ กรณีปราบคอมมิวนิสต์ในภาคใต้ ความขัดแย้งในการสร้างเขื่อนสายบุรี ฯลฯ ล้วนแล้วแต่อยู่ในความทรงจำของผู้คนในพื้นที่จังหวัดชายแดนแห่งนี้ (ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา, 2554) หากจะพิจารณาเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากเงื่อนไขที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับบุคคล ระดับโครงสร้าง และระดับวัฒนธรรม ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลได้พิจารณาและมีการร่างนโยบายเพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างเป็นระบบและครอบคลุม จึงเป็นที่มาของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการมีส่วนร่วมของประชาชน ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

นับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนเกือบ 400 กระบอก จากกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เหตุการณ์นี้เป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นของความรุนแรงรอบใหม่ในสามจังหวัดจังหวัดชายแดนภาค มีเหตุการณ์ความไม่สงบจนถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 รวมทั้งสิ้น 2,296 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิต 7,547 ราย มีผู้บาดเจ็บ 14,028 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 3 มกราคม 2567) (ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, 2567) จาก

เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แนวทางการแก้ไขปัญหาจะแบ่งเป็น 2 แนวทาง คือ แนวทางด้านปราบปราม ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบก็คือหน่วยงานด้านความมั่นคง ก็คือ กองอำนวยการรักษาความสงบภายในราชอาณาจักร ภาคสี่ ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) และแนวทางการพัฒนา ซึ่งองค์การที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)

แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันการแก้ไขปัญหาในระดับชาติจำเป็นต้องมีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน รวมถึงภาคประชาสังคมในพื้นที่ เนื่องจากที่ผ่านมาเราเห็นแล้วว่าการแก้ไขปัญหา หรือการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่ แม้ว่าจะเป็นในทิศทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดความร่วมมือจากกลุ่มประชาสังคมและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งกลุ่มประชาสังคมที่ทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีทั้งหมด 3 กลุ่มสำคัญได้แก่กลุ่มสิทธิมนุษยชน กลุ่มเยาวชน และกลุ่มสื่อสาธารณะ

แนวความคิดเกี่ยวกับประชาสังคมวางอยู่บนฐานคิดเกี่ยวกับการพิจารณา “การเมือง” ในฐานะที่เป็นกิจกรรมเพื่อส่วนรวม หรือ ในที่นี้คือกิจการที่มีจริยธรรมเพื่อส่วนรวม (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2541) องค์กรประชาสังคมเองก็มีขีดความสามารถทั้งในการขยายความขัดแย้งและสนับสนุนกระบวนการแสวงหาทางออก และบทบาทอย่างหลังนี้เองที่แยกไม่ออกกับการเข้าไปพัวพันกับความขัดแย้งผ่านพัฒนาการทางการเมืองและ สังคมในระยะยาว ที่จำเป็นต้องวางรากฐานอยู่บนการสร้างวัฒนธรรมสันติภาพ (Barnes, 2005)

ท่ามกลางบริบทความขัดแย้งที่สลับซับซ้อนในจังหวัดชายแดนใต้ตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน การทำงานของภาคประชาสังคมชายแดนใต้ค่อนข้างมีพลวัต และการปรับตัวค่อนข้างสูงตามห่วงเวลาสำคัญต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นที่ต้องทบทวนกระบวนการทำงานว่าอะไรคือสิ่งที่จะต้องปรับปรุงเพื่อหาจุดร่วมและทิศทางในการทำงานที่มีประสิทธิภาพในอนาคต แต่ในปัจจุบันกลุ่มประชาสังคมที่ทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในการเสริมสร้างสันติสุขกลับพบปัญหาหลักอยู่ทั้งหมด 4 ประการคือ

ประการแรก การประสานงานระหว่างกลุ่มที่มีเป้าหมายระยะยาวเหมือนกัน แต่เป้าหมายระยะสั้นต่างกัน

ประการที่สอง การประสานงานระหว่างกลุ่มที่มีเป้าหมายระยะยาวต่างกัน

ประการที่สาม การประสานงานระหว่างภาคประชาสังคมในพื้นที่กับภาคประชาสังคมที่มาจากนอกพื้นที่

ประการที่สี่ อิทธิพลของแหล่งทุน โดยการกำหนดลักษณะงานทำให้ในบางครั้งวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มประชาสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้นจากความสำคัญของกลุ่มประชาสังคมในการสร้างสันติสุขทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบของกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสุดท้ายแล้วงานวิจัยชิ้นนี้จะทำให้ได้รูปแบบของกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางให้กลุ่มประชาสังคมที่เกี่ยวข้องมีแนวทางหรือมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จนนำไปสู่การสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ และระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อสร้างรูปแบบกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านลักษณะความเป็นกลุ่มประชาสังคม ด้านเป้าหมาย ด้านโครงสร้างกลุ่ม ด้านภาวะผู้นำ ด้านสมาชิก ด้านวิธีการทำงาน ด้านเครือข่าย และด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการป้องกัน ด้านการสังเกต/การแจ้งข่าวสารล่วงหน้า ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ด้านการขัดเกลาทางสังคม ด้านการประสานงาน ด้านเป็นตัวกลาง และผู้อำนวยความสะดวก และด้านการให้บริการ

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกของกลุ่มประชาสังคมในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา จำนวนทั้งสิ้น 361 คน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

3. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1932) วิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อคำถาม ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1951) โดยได้ผล ดังนี้ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมมีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาดังนี้ (α) = .960 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง และแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) = .875

4. การรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์ แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิด ในการวิจัย มีโครงสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย หรือ SPSS for Windows เพื่ออธิบายข้อมูลที่ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ตามแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยผู้วิจัยเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 2) สถิติการวิเคราะห์พหุคูณถดถอย (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความมีอิทธิพลของปัจจัยต้นและปัจจัยตาม สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

4. สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 ผลการวิจัยระดับความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ

ความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านลักษณะความเป็นกลุ่มประชาสังคม	4.15	.531	มาก
2. ด้านเป้าหมาย	3.58	.578	มาก
3. ด้านโครงสร้างกลุ่ม	4.11	.755	มาก
4. ด้านภาวะผู้นำ	4.21	.588	มากที่สุด
5. ด้านสมาชิก	3.37	.549	ปานกลาง
6. ด้านวิธีการทำงาน	4.12	.828	มาก
7. ด้านเครือข่าย	3.60	.630	มาก
8. ด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน	3.79	.324	มาก
รวม	4.12	.828	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิจัยระดับความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพพบว่า องค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมมีประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก โดยด้านภาวะผู้นำอยู่ในลำดับสูงสุด ด้านลักษณะความเป็นกลุ่มประชาสังคมอยู่ในลำดับที่สอง ด้านเครือข่ายอยู่ในลำดับที่สาม ด้านโครงสร้างกลุ่มอยู่ในลำดับที่สี่ ด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานอยู่ในลำดับที่ห้า ด้านเป้าหมายอยู่ในลำดับที่หก ด้านสมาชิกอยู่ในลำดับที่เจ็ด และด้านวิธีการทำงานอยู่ในลำดับสุดท้าย

2. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 2 ผลการวิจัยระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการป้องกัน	4.14	.505	มาก
2. ด้านการสังเกต/การแจ้งข่าวสารล่วงหน้า	4.15	.659	มาก
3. ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์	4.16	.466	มาก
4. ด้านการขัดเกลากองกำลัง	4.15	.469	มาก
5. ด้านการประสานงาน	4.17	.639	มาก
6. ด้านเป็นตัวกลาง/ และผู้อำนวยความสะดวก	4.06	.623	มาก
7. ด้านการให้บริการ	4.07	.792	มาก
รวม	4.13	.365	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิจัยระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับมาก โดยด้านการประสานงานอยู่ในลำดับสูงสุด ด้านการ

โฆษณาและการประชาสัมพันธ์อยู่ในลำดับที่สอง ด้านการสังเกต/การแจ้งข่าวสารล่วงหน้าอยู่ในลำดับที่สาม ด้านการขัดเกลาทางสังคมอยู่ในลำดับที่สี่ ด้านการป้องกันอยู่ในลำดับที่ห้า ด้านการให้บริการอยู่ในลำดับที่หก และด้านเป็นตัวกลาง/ และผู้อำนวยความสะดวกอยู่ในลำดับสุดท้าย

3. องค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณขององค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมทั้ง 8 ตัวแปรต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	152.084	1	152.084	1342.317	.000*
Residual	83.615	360	.113		
Total	235.700	360			

*มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าในระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 มีองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมทั้งหมด 8 ตัวแปรที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การถดถอยพหุคูณขององค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมทั้ง 8 ตัวแปรต่อ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients B	Standardized Coefficients S.E. Beta	t	Sig
(Constant)	1.247	.089	14.062	.000
(X ₈)	.600	.026 .754	23.197	.000
(X ₂)	.376	.033 .419	11.238	.000
(X ₄)	.210	.030 .259	7.037	.000
(X ₆)	.078	.021 .121	3.743	.000
(X ₇)	.100	.029 .112	3.396	.001
(X ₁)	.104	.038 .114	2.747	.006
(X ₅)	.060	.029 .081	2.059	.040
(X ₃)	.111	.067 .345	2.011	.000

จากตารางที่ 4 แสดงว่าองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมทั้ง 7 ตัวแปรมีผลกระทบกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อันประกอบด้วย ด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน (X₈) ด้านเป้าหมาย (X₂) ด้านภาวะผู้นำ (X₄) ด้านวิธีการทำงาน (X₆) ด้านเครือข่าย (X₇) ด้านลักษณะความเป็นกลุ่มประชาสังคม (X₁) ด้านสมาชิก (X₅) และด้านโครงสร้างกลุ่ม (X₃) โดยสามารถเขียนออกมาเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

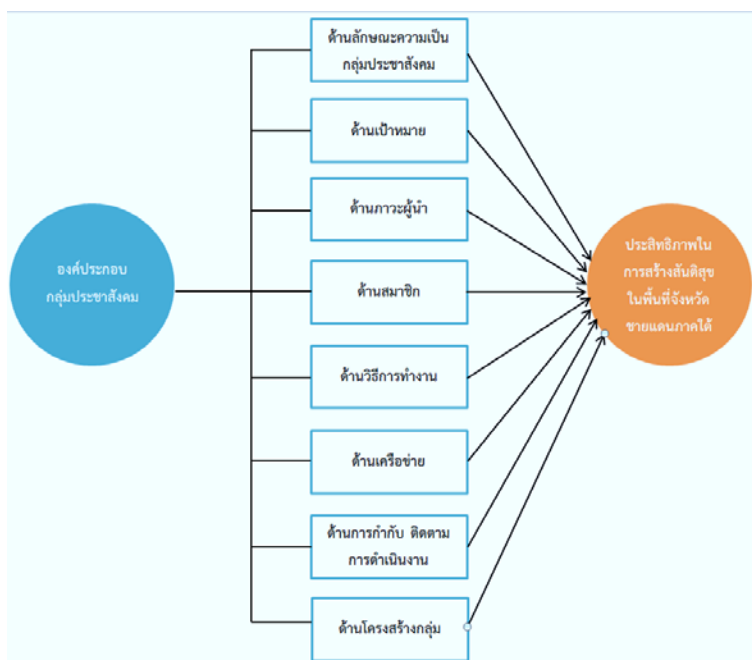
$$\hat{Y} = 1.247 + 0.600X_8 + 0.376X_2 + 0.210X_4 + 0.078X_6 + 0.100X_7 + 0.104X_1 + 0.060X_5 + 0.111X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.754X_8 + 0.419X_2 + 0.259X_4 + 0.121X_6 + 0.112X_7 + 0.141X_1 + 0.081X_5 + 0.345X_3$$

จากผลการวิจัยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบระหว่างองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคม 8 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ องค์ประกอบด้านลักษณะความเป็นกลุ่มประชาสังคม องค์ประกอบด้านเป้าหมาย องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ องค์ประกอบด้านสมาชิก องค์ประกอบด้านวิธีการทำงาน องค์ประกอบด้านเครือข่าย องค์ประกอบด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน และองค์ประกอบด้านโครงสร้างกลุ่มส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้สามารถที่จะกำหนดรูปแบบของกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดังนี้

ภาพที่ 2. แสดงองค์ประกอบกลุ่มประชาสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพ

1.1 ด้านภาวะผู้นำ สามารถอภิปรายผลได้ว่า ผู้นำกลุ่มประชาสังคมเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างแรงบันดาลใจ รับฟังความคิดเห็นในการทำงาน ช่วยแนะนำแนวทางใหม่ ๆ ในการทำงานให้กับสมาชิกกลุ่มอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์สุนน พรหมคลวัฒน์ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชากับขวัญและกำลังใจของบุคลากรในสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำภาพรวมอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน

1.2 ด้านลักษณะความเป็นกลุ่มประชาสังคม สามารถอภิปรายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นอย่างชัดเจน และยังเป็นกลุ่มประชาสังคมที่หน่วยงานราชการในพื้นที่เห็นชอบ ส่วนใหญ่แล้วกลุ่มประชาสังคมมีสถานที่ตั้งที่ชัดเจนเพื่อให้สะดวกในการติดต่อ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูล กล่าวว่า กลุ่มประชาสังคมของตนเองได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่และได้รับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณในบางกิจกรรม

1.3 ด้านเครือข่าย สามารถอภิปรายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมแต่ละกลุ่มมีการสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกับ กลุ่มประชาสังคมอื่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่อยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก” พบว่า การพัฒนาเครือข่ายอยู่ในระดับสูง และรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ด้านโครงสร้างกลุ่ม สามารถอภิปรายผลได้ว่า สมาชิกในกลุ่มประชาสังคมส่วนใหญ่มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานและมีการแบ่งโดยอาศัยความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเป็นตัวกำหนดงานที่ทำ สอดคล้องกับบทความวิจัยของ Seedam & Sirisunhirun (2019) ในบทความวิจัยเรื่อง A Southern Border Provinces Administrative Center (SBPAC) Organisational Structure Model for Solving Insurgency Problems in the Southern Provinces of Thailand สรุปได้ว่า การที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีประสิทธิภาพในการในการทำงานเพิ่มมากขึ้นจะต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่

โดยให้มีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญและมีการยุบหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน ตลอดจนจะต้องมีการกระจายอำนาจในการตัดสินใจไปยังบุคลากรที่ปฏิบัติงาน

1.5 ด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน สามารถอภิปรายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมทุกกลุ่มมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือการดำเนินงานของกลุ่มให้กับประชาชนหรือหน่วยงานในพื้นที่รับทราบ และบางกลุ่มเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่ม ทั้งนี้ก็ยังมีประเมิณผล และการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนหรือหน่วยงานภายนอกรับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า การดำเนินงานในแต่ละครั้งกลุ่มประชาสังคมจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ ดังนั้นแล้วการที่ประชาชนรับรู้กิจกรรมและสนใจที่จะเข้าร่วมก็จะทำให้ภารกิจของกลุ่มประชาสังคมประสบความสำเร็จ

1.6 ด้านเป้าหมาย สามารถอภิปรายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมส่วนใหญ่เองมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจัดตั้งกลุ่มมาเพื่ออะไร แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจเป้าหมายของตนเอง ทำให้การทำงานยังไม่มีประสิทธิภาพ โดยทั้งนี้กลุ่มที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนสมาชิกในกลุ่มทุกคนรับรู้เป้าหมายและมีความเห็นชอบในเป้าหมายร่วมกัน แต่สำหรับกลุ่มที่ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนจะส่งผลให้สมาชิกไม่ทราบวิธีที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

1.7 ด้านสมาชิก สามารถอภิปรายผลได้ว่า เนื่องจากกลุ่มประชาสังคมไม่ใช่กลุ่มที่มีสมาชิกของกลุ่มอยู่ถาวร ดังนั้นแล้วสมาชิกหรือคนทำงานในกลุ่มประชาสังคมจึงจะต้องมีการแบ่งเวลาระหว่างการทำงานประจำและการทำงานในกลุ่มประชาสังคม จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเนื่องจากการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง และไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะหรือสมรรถนะในการทำงานในกลุ่มประชาสังคมมากพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ กระมุทกาญจน์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน สาธารณสุขเขต 14” ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยมีการต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านบริหาร วิชาการ และบริการ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.8 ด้านวิธีการทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมที่เป็นกลุ่มประชาสังคมขนาดเล็กการทำงานมักจะไม่มียุทธศาสตร์การทำงานที่ชัดเจน และการทำงานไม่ต่อเนื่องเนื่องจากไม่มีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม ประกอบกับไม่มีการวางแผนกิจกรรมที่ชัดเจน ทำให้สมาชิกบางคนไม่ได้วางแผนในการทำงานให้กับกลุ่ม สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก

โดยผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การที่กลุ่มประชาสังคมไม่มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำให้พวกตนไม่สามารถที่จะจัดสรรเวลาในการทำงานให้กับกลุ่มประชาสังคมได้

2. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1 ด้านการประสานงาน สามารถอภิปรายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมในพื้นที่ มีการทำงานกันเป็นรูปแบบเครือข่ายมากขึ้น เนื่องจากการทำงานในปัจจุบันจะต้องอาศัยการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้สัมภาษณ์ กล่าวว่า การทำงานในรูปแบบเครือข่ายทำให้กลุ่มประชาสังคมสามารถทำงานได้ง่ายขึ้นและสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าเมื่อก่อน เนื่องจากการได้รับการอำนวยความสะดวกจากภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่

2.2 ด้านการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ สามารถอภิปรายผลได้ว่ากลุ่มประชาสังคมในพื้นที่มีการให้ข้อมูล/สร้างความเข้าใจในกระบวนการสันติภาพต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่ และได้มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เพื่อเสนอข้อเรียกร้องของประชาชนในด้านต่าง ๆ ต่อรัฐ รวมถึงการจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ สอดคล้องกับ Aall (2001) และ Paffenholz (2003) กล่าวว่า การสนับสนุนให้ประชาชนสามารถมีสิทธิในการพูดเป็นหนึ่งในหน้าที่หลักในการสร้างสันติภาพและมีเป็นบทบาทหลักของกลุ่มประชาสังคมที่จะต้องทำ

2.3 ด้านการสังเกต/การแจ้งข่าวสารล่วงหน้า สามารถอภิปรายผลได้ว่ากลุ่มประชาสังคมส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการติดตามข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบอยู่เสมอ เช่น นโยบายของรัฐบาล การก่อเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ความเคลื่อนไหวทางด้านสิทธิมนุษยชน และกระบวนการสันติภาพในพื้นที่ และเมื่อติดตามแล้วจะนำข่าวหรือความเคลื่อนไหวเหล่านั้นมาประชุมหารือกันเพื่อกำหนดทิศทางการทำงานของกลุ่มประชาสังคม และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือกลุ่มประชาสังคมจะมีการแจ้งเตือนประชาชนให้รับทราบเกี่ยวกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อยู่เสมอ

สอดคล้องกับ Social Development Department (2007) กล่าวว่า การสังเกตและการติดตามตัวแสดงของความขัดแย้งหรือของความไม่สงบ เป็นความรับผิดชอบและเป็นข้อตกลงเบื้องต้นของกลุ่มประชาสังคม โดยกลุ่มประชาสังคมที่มีการสังเกตและติดตามข่าวสาร

เสมอ สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ หรือให้ข้อมูลแก่กลุ่มผู้สนับสนุน และเป็นการเตือนภัยล่วงหน้าให้กับกลุ่มคนที่อาจจะได้รับผลกระทบ

2.4 ด้านการขัดเกลาทงสังคม สามารถอธิบายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมบางกลุ่มมีการดำเนินการสร้าง Peace Zone ในชุมชน อีกทั้งเป็นตัวกลางเชื่อมประสานคู่ขัดแย้งให้มีการพูดคุยกัน และทั้งนี้กลุ่มประชาสังคมทุกกลุ่มในพื้นที่มักจะมีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ดำรงชีวิตโดยวิธีสันติ สอดคล้องกับ Paffenholz (2003) กล่าวว่า หน้าที่ขัดเกลาทงสังคมของกลุ่มประชาสังคมมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมแห่งสันติภาพในสังคมที่มีความขัดแย้งแตกแยก โดยการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติ และเป็นตัวเชื่อมระหว่างคู่กรณีที่ขัดแย้งกัน โดยกิจกรรมหลัก ก็คือ การเปิดเวทีการพูดคุยระหว่างกลุ่มที่ขัดแย้ง

2.5 ด้านการป้องกัน สามารถอธิบายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมบางกลุ่มมีภารกิจในการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่จากการคุกคามของรัฐและกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ แต่ทั้งนี้ไม่ได้ป้องกันโดยตรงแต่เป็นการแจ้งข่าวให้ประชาชนรับทราบเพื่อที่จะให้ประชาชนมีการระมัดระวังตัวมากขึ้น สอดคล้องกับ Orjuela (2004) กล่าวว่า กลุ่มประชาสังคมเกิดขึ้นมาจากปัญหาความขัดแย้งและสิ่งที่กลุ่มประชาสังคมจะต้องทำนั่นก็คือ การปกป้องชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของพลเมืองจากการคุกคามจากผู้ก่อความขัดแย้งหรือรัฐ

2.6 ด้านการให้บริการ สามารถอธิบายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมส่วนใหญ่แล้วการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่มักจะเป็นการให้บริการเรื่องความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความมาสงบในพื้นที่ สอดคล้องกับ Sida (2005) กล่าวว่า การให้บริการถือเป็นหน้าที่สำคัญสำหรับกลุ่มประชาสังคมที่มีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีสถานการณ์ความขัดแย้งหรือสถานการณ์ความไม่สงบ ซึ่งในมุมมองของนักวิชาการมองว่าการให้บริการเป็นวิธีการสร้างสันติภาพอย่างหนึ่ง

2.7 ด้านเป็นตัวกลาง/ และผู้อำนวยความสะดวก สามารถอธิบายผลได้ว่า กลุ่มประชาสังคมทุกกลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมการเป็นตัวกลางระหว่างองค์กรภาครัฐกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่กับองค์กรภาครัฐ กลุ่มประชาสังคมนอกพื้นที่กับประชาชนในพื้นที่ และในบางครั้งเป็นผู้ประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ถ้าหากจะมีการจัดกิจกรรมโดยองค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การจัดกิจกรรมโดยกลุ่มของตนเอง สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า กลุ่มประชาสังคมเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่

กับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นแล้วการดำเนินกิจกรรมการเป็นตัวกลางหรือเป็นผู้ประสานจึงเป็นกิจกรรมที่กลุ่มประชาสังคมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. รูปแบบกลุ่มประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

การที่องค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะดำเนินการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามภารกิจจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้ องค์ประกอบด้านเป้าหมาย องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ องค์ประกอบด้านสมาชิก องค์ประกอบด้านวิธีการทำงาน องค์ประกอบด้านเครือข่าย องค์ประกอบด้านการกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน และองค์ประกอบด้านโครงสร้างกลุ่ม

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

การที่องค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขได้นั้น จะต้องมีส่วนประกอบ ดังนี้

1. **รูปแบบของกลุ่ม** จำเป็นต้องมีการจัดตั้งกลุ่มประชาสังคมที่เป็นทางการโดยได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อที่จะสามารถได้รับทุนสนับสนุนในการดำเนินภารกิจต่อไป

2. **วัตถุประสงค์** กลุ่มประชาสังคมจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มตนเองให้ชัดเจนเพื่อก่อให้เกิดการออกแบบวิธีการและกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

3. **สมาชิก** กลุ่มประชาสังคมต้องมีสมาชิกประจำที่รับเงินเดือนจากกลุ่ม เนื่องจากหากต้องการสร้างสันติสุขให้เกิดในพื้นที่ จำเป็นต้องมีการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งจะต้องมีการแบ่งหน้าที่สมาชิกภายในกลุ่มให้ชัดเจน

4. **เครือข่าย** กลุ่มประชาสังคมจำเป็นต้องมีการสร้างเครือข่ายการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและแบ่งปัน ด้านความรู้ และทรัพยากร

5. **การตรวจสอบการดำเนินงาน** กลุ่มประชาสังคมต้องมีฝ่ายหรือหน่วยงานที่ตรวจสอบการทำงานของกลุ่มประชาสังคมว่าดำเนินตามวัตถุประสงค์การก่อตั้งกลุ่มหรือไม่

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 จำเป็นต้องมีกลไกระดับชาติหรือกลไกสนับสนุนจากพื้นที่ โดยมีการจัดตั้งองค์กรร่วมและมีการรวมกลุ่มจากพื้นที่ทำงานเชื่อมประสานกันได้ และควรมีการออกแบบกลไกโดยใช้โครงสร้างแบบผสมความเป็นทางการกับรูปแบบการทำงานแบบภาคีเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ โดยดึงความเข้มแข็งของทุนทางสังคมในพื้นที่มาเป็นฐาน

1.2 ควรส่งเสริมผู้นำกลุ่มประชาสังคมในพื้นที่ให้มีความคิดเชิงวิเคราะห์ มีความสามารถ ทักษะ ที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ รวมทั้งสร้างภาวะผู้นำ เนื่องจากผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในตัวแปรอื่น ๆ เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นอีกที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพในการสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 ควรศึกษาวิจัยประเด็นการขับเคลื่อนขององค์กรภาคประชาชนที่นำไปสู่การสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 ควรศึกษาประเด็นปัจจัยความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือหรือภาคีเครือข่ายระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

เอกสารอ้างอิง

- จิตต์สุมน พรหมคลวัฒน์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชากับขวัญและกำลังใจของบุคลากร ในสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- รุ่งอรุณ กระมุทกาญจน์. (2551). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนสาธารณสุขเขต 14 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้. (2567). เหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำเดือน ธันวาคม 2566. สืบค้นจาก https://www.facebook.com/deepsouthwatch/?locale=th_TH.
- ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา. (2554). *รายงานศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา ประจำปี พ.ศ. 2552-2554*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร, ปุณวัฒน์ อุบล, และ นพปฎล วิเศษสุวรรณภูมิ. (2539). *การประเมินผลโครงการทักษิณพัฒนา* (รายงานวิจัย). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2541). ส่วนรวมที่มีใช้รัฐ: ความหมายของประชาสังคม. *วารสารธรรมศาสตร์*, 24(2), 124-151.
- Aall, P. (2001). What Do NGOs Bring to Peacemaking?. In C. Crocker, F. Hampson, & P. Aall (Eds.), *Turbulent Peace*, (pp. 365-83). Washington D.C.: United States Institute of Peace Press.
- Barnes, C. (2005). Weaving the Web: Civil-Society Roles in Working with Conflict and Building Peace. In P. van Tongeren, M. Hellema, & J. Verhoeven, (Eds.), *People Building Peace II: Successful Stories of Civil Society*, (pp. 5-28). Boulder CO: Lynne Rienner.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitude. *Archives of Psychology*, 140, 1-55.
- Orjuela, C. (2004). *Civil Society in Civil War, Peace Work and Identity Politics in Sri Lanka* (Doctoral Dissertation). Göteborg University, Göteborg.
- Paffenholz, T. (2003). *Community-Based Bottom-Up Peacebuilding: The Development of the Life and Peace Institute's Approach to Peacebuilding and Lessons Learned from the Somalia Experience (1990-2000)*. Uppsala: Life and Peace Institute.

- Seedam, I., & Sirisunhirun, S. (2019). A Southern Border Provinces Administrative Center (SBPAC) Organisational Structure Model for Solving Insurgency Problems in the Southern Provinces of Thailand. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 10(7), 17-30. Retrieved from https://www.ijicc.net/images/vol10iss7/10710_Seedam_2019_E_R.pdf
- Sida. (2005). Sida's Policy for Civil Society: The Objective of Sida's Cooperation with Civil Society. Retrieved from www.sida.se
- Social Development Department. (2007). *Civil society and peacebuilding: Potential, Limitations and Critical Factors*. Washington D.C.: The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank.